Dosarul nr.4-3004/2024
PIGD nr. 4-24140736-12-4-10122024

H O T Ă R Â R E

În numele Legii

10.02.2025 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău (*sediul Buiucani*)

Instanţa compusă din:

Preşedintele şedinţei,

Judecător Elena Ungureanu

Grefier Claudia Gaidanov

Cu participarea:

examinând în ședința de judecată publică cauza contravențională de învinuire a lui ***Ivanov Alexandr*** de săvârșirea contravenției prevăzute de art.335 Cod contravențional-,

A C O N S T A T A T:

Potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție nr.MAI06 707609 din 02.12.2024, agentul constatator al IP Centru, mun.Chișinău, Burduja Mihaela a reținut în sarcina lui Ivanov Alexandr săvârșirea faptei în următoarele circumstanțe: „*la data de 23.07.2024, ora 12:43 min.,mun.Chișinău, str.Tighina, bl.25, -al Regulamentului Circulație Rutiere ce se sencționează în conformitate cu prevederile art.Samavolnicia al Codului Contravențional. Cauzând paguba comisă cu mujlocul de transport de tip marca/model n/î. ignorând prevederile Codului Contravențional- prin ce a comis o contravenție, prevăzută de art.335 Cod contravențional al Reublicii Moldova*”???.

Acțiunile făptuitorului au fost încadrate în baza art.335 Cod Contravenţional, iar cauza a fost expediat Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) pentru examinare după competență.

În ședința de judecată, agentul constatator al IP Centru, mun.Chișinău, Burduja Mihaela, fiind legal citată despre data şi ora examinării cauzei în cadrul examinării cauzei contravenţionale, prin ***intermediul poștei electronice***, nu s-a prezentat, *dar prin cerere a solicitat examinarea cauzei în lipsă* ***(f.d.28).***

Făptuitorul Ivanov Alexandr fiind legal citat despre data şi ora examinării cauzei în cadrul examinării cauzei contravenţionale, fap confirmat prin ***avizul de recepție DS8020545945AS***, în ședința de judecată nu s-a prezentat, nu a informat instanța despre motivele neprezentării și nu a solicitat examinarea cauzei în lipsă **(f.d.26).**

Conform art.455 alin.(2), (3) Cod contravenţional, instanța a dispus examinarea cauzei în lipsa agentului constatator și făptuitorului, procedura citării legale fiind respectată.

Verificând procesul-verbal cu privire la contravenție și coroborând mențiunile persoanei în privința căreia a fost pornit procesul contravențional la materialele dosarului contravențional și prevederile legale ce guvernează spețа, instanța de judecată reține următoarele.

În conformitate cu art.440 alin.(1) Codul contravenţional, constatarea faptei contravenţionale presupune o activitate desfășurată de agentul constatator de colectare și de administrare a probelor privind existenţa contravenţiei, de încheiere a procesului-verbal cu privire la contravenţie, de aplicare a sancţiunii contravenţionale sau de trimitere, după caz, a dosarului către funcţionarul competent să soluţioneze cauza, din cadrul autorităţii din care face parte agentul constatator, către instanţa de judecată sau către un alt organ, spre soluţionare.

Din perspectiva Convenției Europene a Drepturilor Omului, faptele contravenţionale se pot încadra în sfera cauzelor penale. Astfel, în materie contravenţională au fost recunoscute garanţiile procedurale specifice materiei penale, printre care și prezumţia de nevinovăţie, prevăzută de art. 6 § 2 din Convenţie.

În vederea respectării garanțiilor menționate, instanţa de judecată trebuie să verifice legalitatea și temeinicia procesului-verbal cu privire la contravenţie

Sub aspectul *legalităţii* procesului-verbal, instanţa de judecată constată că motivele de nulitate absolută a actului atacat pot fi invocate atât de părți, cât și de către instanţă, din oficiu, pentru asigurarea respectării principiilor legalităţii și al dreptăţii, stabilite expres în articolele 5 și 7 din Codul contravenţional.

Legea prevede redactarea procesului-verbal cu privire la contravenţie cu respectarea tuturor prescripțiilor legale de fond și de formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice pentru care a fost întocmit. În acest context, respectarea exigențelor legale prevăzute de art. 443 din Codul contravenţional este obligatorie pentru agentul constatator la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenţie, prin prisma art. 445 din Codul contravenţional.

Astfel, instanţa de judecată va cerceta dacă în cauză sunt întrunite cerințele de formă ale procesului-verbal de contravenţie contestat, așa cum sunt impuse de dispozițiile art. 443 din Codul contravenţional referitoare la mențiunile obligatorii, care trebuie prevăzute sub sancțiunea nulității.

Instanța reține că, în conformitate cu art. 5 alin. (1) Cod contravenţional, nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârşirea unei contravenţii, nici supus sancţiunii contravenţionale decât în conformitate cu legea contravenţională.

În conformitate cu art. 7 Cod contravențional, persoana poate fi sancţionată numai pentru contravenţia în a cărei privinţă este dovedită vinovăţia sa, cu respectarea normelor prezentului cod.

Potrivit art. 375 alin. (1) Cod contravențional, persoana acuzată de săvârşirea unei contravenţii se consideră nevinovată atâta timp cât vinovăţia sa nu este dovedită în modul prevăzut de prezentul cod.

Instanța notează că, în jurisprudența sa Curtea Constituțională a Republicii Moldova a reiterat că articolul 20 din Constituţie, care reglementează dreptul de acces liber la justiţie, îşi găseşte corespondenţa în dispozițiile articolului 6§1 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, articolul 20 din Constituţie are acelaşi câmp de aplicare ca dreptul la un proces echitabil garantat de Convenție (a se vedea HCC nr. 2 din 23 ianuarie 2020, § 28).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CtEDO) a constatat că sfera definită ca „contravențională” în sistemul de drept al Rusiei și în alte sisteme similare cuprinde anumite infracțiuni care au o conotație penală, dar sunt prea banale pentru a fi reglementate de dreptul și procedura penală (a se vedea cauza Sergey Zolotukhin c. Federației Ruse nr. 14939/03, § 54, 10 Februarie 2009, Menesheva c. Rusiei, nr. 59261/00, § 96, ECHR 2006...; Galstyan c. Armeniei, nr. 26986/03, § 57, 15 noiembrie 2007 și Ziliberberg c. Moldovei, nr. 61821/00, §§ 32-35, 1 februarie 2005).

Astfel, învinuirea de săvârşirea unei contravenţii echivalează cu o acuzaţie în materie penală, în sensul art. 6 CEDO (a se vedea Hotărîrea CtEDO Ziliberberg vs. Moldova din 1 februarie 2005 § 29-35, Hotărârea CtEDO Guţu vs. Moldova din 7 iunie 2007 § 51).

În sensul jurisprudenţei CtEDO (Hotărârea din 19 decembrie 1989 Kamasinski v. Austria, § 79), rechizitoriul (procesul-verbal cu privirea la contravenție în procesul contravențional) joacă un rol crucial în procesul penal (contravențional) şi din momentul elaborării acestuia inculpaţii (persoanele în privința cărora a fost pornit proces contravențional) sunt în mod oficial înştiinţaţi cu privire la aspectele de fapt şi de drept ale acuzaţiilor ce li se aduc cu consemnarea acestui fapt în documente anexate la dosarul penal (contravențional) de care este responsabil acuzatorul de stat (agentul constatator).

Ținând cont de faptul că standardele CtEDO în materie penală sunt aplicabile și în sfera definită „contravențională" în sistemul de drept al Republicii Moldova, instanța notează că procesul-verbal cu privire la contravenție are o importanță deosebită în procesul contravențional, fiind actul prin care persoanei în privința căreia a fost pornit proces contravențional i se aduce la cunoștință în mod oficial aspectele de fapt şi de drept ale acuzaţiilor ce i se aduc și încadrarea juridică a faptei sale.

În baza principiului contradictorialităţii în procesul penal, principiu unanim recunoscut şi susţinut de jurisprudenţa Curţii Europene pentru Drepturile Omului, sarcina probaţiunii în şedinţele de judecată îi revine acuzatorului de stat, fiindcă funcţia acuzării este pusă pe seama procurorului (agentului constatator în procesul contravențional). Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în hotărârea Capeau contra Belgiei din 13 ianuarie 2005, a constatat că în domeniul penal problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al articolului 6 § 2 şi este obligatoriu, *inter alia,* ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării.

Instanța constată că, reieșind din practica CtEDO și normele legale naționale, învinuirea adusă persoanei în comiterea unei contravenții, este echivalentă cu o acuzație în materie penală și, din acest motiv, în procesul contravențional persoanei urmează ai fi respectate toate garanțiile ce rezultă din dreptul la un proces echitabil.

Faptul că legea impune și obligația părții acuzării (în această cauză, a agentului constatator) de a indica și a confirma prin probe relevante și concludente toate faptele și circumstanțele esențiale pentru calificarea faptei ca fiind comisă de persoana vizată de procesul contravențional, este un aspect fundamental.

Conform art. 443 alin.(1) lit. d) și e) din Codul contravenţional, *procesul-verbal cu privire la contravenţie trebuie să conţină fapta contravenţională, locul şi timpul săvârşirii ei, circumstanţele cauzei, care au importanţă pentru stabilirea faptelor şi consecinţelor lor juridice, evaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenţie, încadrarea juridică a faptei, norma materială contravenţională şi indiciile calificative ale elementelor constitutive ale contravenţiei*.

Astfel, așa cum se arată în cuprinsul articolului menționat supra, descrierea faptei trebuie făcută cu indicarea tuturor împrejurărilor, întrucât procesul-verbal cu privire la contravenţie reprezintă unicul act probator al săvârșirii unei contravenții. El trebuie sa conțină toate elementele pe baza cărora să se poată cerceta de către instanţa de judecată dacă s-a comis o asemenea faptă în realitate și dacă poate opera în concret răspunderea contravenţională a unei persoane.

Prin lipsa unei descrieri corespunzătoare a faptei contravenţionale, se aduce atingere prezumției de nevinovăție de care trebuie să beneficieze petentul. Din acest motiv, descrierea insuficientă a faptei contravenţionale este echivalată cu lipsa unei descrieri, întrucât printr-o asemenea întocmire a procesului-verbal s-a cauzat persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional o vătămare care nu poate fi înlăturata decât prin anularea procesului-verbal cu privire la contravenţie contestat.

În speță, instanţa observă că, Ivanov Alexandr a fost învinuit pentru comiterea contravenţiei prevăzută de art.335 Cod contravenţional, care prevede contravenția de samavolnicie, fiind indicat doar articolul, *în rest nu este nimic clar din procesul-verbal cu privire la contravenție fiind indicată o informație ambiguă, neclară și lipsită de logică.*

Instanța conchide că, învinuirea adusă lui Ivanov Alexandr nu este clară, agentul constatator nu a realizat o descriere concretă a contravenției, cu specificarea faptei (acțiunii sau a inacțiunii) autorului și a tuturor circumstanțelor de natură a-i conferi faptei acest character.

În cadrul învinuirii formulate de agentul constatator în procesul-verbal cu privire la contravenție, acesta nu a specificat și nu a detaliat, în mod clar și corect, dacă faptele imputate lui Ivanov Alexandr, se referă la *exercitarea în mod arbitrar a unui drept efectiv sau presupus prin încălcarea ordinii stabilite de legislaţie, dacă fapta nu constituie infracţiune.*

Prezentarea generală și lipsită de conținut a faptei echivalează cu lipsa acesteia și atrage nulitatea procesului-verbal.

Astfel, procesul-verbal cu privire la contravenție nu conține informații despre latura obiectivă a faptei incriminate lui Ivanov Alexandr, adică forma concretă de exprimare a pretinsei conduite, altfel spus, agentul constatator a omis să indice în procesul-verbal cu privire la contravenție *descrierea faptei pretinse a fi ilegale.*

Insuficienta descriere a faptei reținute în sarcina făptuitorului, lipsește instanța de posibilitatea efectivă de a controla legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție.

Având în vedere formularea ambiguă a învinuirii și chiar alogică, care nu indică în mod explicit și precis descrierea circumstanțelor cauzei așa cum impune legea, și având în vedere lipsa unei descrieri clare a circumstanțelor comiterii contravenției imputate lui Ivanov Alexandr, instanța constată că procesul-verbal nu oferă suficiente informații cu privire la faptele care constituie contravențiile.

Dreptul la un proces echitabil nu trebuie privit ca o noțiune abstractă și pur formală, ci prin prisma aspectului că acesta materializează, printre altele, și posibilitatea efectivă a

instanței de a aprecia legalitatea unei măsuri, prin analiza aspectelor relevante, pentru fiecare materie în parte, inclusiv descrierea faptei presupus contravenţionale.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) Cod contravenţional, ***neconsemnarea în procesulverbal cu privire la contravenţie a*** *menţiunilor privind numele, prenumele şi funcţia agentului constatator, numele, prenumele, data (ziua, luna, anul) întocmirii procesului-verbal, seria şi numărul actului de identitate şi numărul de identificare personal (IDNP) sau datele de identificare din buletinul de identitate provizoriu ale făptuitorului care renunţă la numărul de identificare personal şi la evidenţa automatizată în Registrul de stat al populaţiei, iar în cazul persoanei juridice – lipsa denumirii şi a sediului acesteia,* ***a circumstanţelor comiterii*** *şi încadrării juridice a faptei contravenţionale săvîrşite şi a datei comiterii acesteia, a semnăturii agentului constatator sau a martorului asistent, în cazul refuzului contravenientului de a semna dacă procesul-verbal a fost întocmit în prezenţa unui martor,* ***atrage nulitatea absolută a procesului-verbal.***

Instanța notează că, în conformitate cu art. 443 alin. (1) lit. d) Cod contravenţional, *procesul-verbal cu privire la contravenţie va cuprinde: [...] fapta contravenţională, locul şi timpul săvârşirii ei,* ***circumstanţele cauzei care au importanţă pentru stabilirea faptelor şi consecinţelor lor juridice,*** *evaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenţie;[…].*

Ajungând în acest punct de reflecție, instanța constată că procesul-verbal cu privire la contravenție nu conține fapte și circumstanțe esențiale imperios necesare, care au importanţă pentru stabilirea faptelor şi consecinţelor lor juridice, în contextul formulării unei învinuiri în temeiul art. 335 Cod contravențional.

Prin urmare la pct. 6 din cadrul procesului-verbal cu privire la contravenție, agentul constatator a menționat *printre altele* doar titlul care este prevăzut la art. 335 fără a indica circumstanțele de fapt care au avut loc și care au dus la incriminarea acțiunilor cet. Ivanov Alexandr conform art. 335 Cod contravențional.

Din considerentele arătate, pentru că ilegalitatea procesului-verbal prevalează condiției temeiniciei, ceea ce înseamnă că în ipoteza în care actul este ilegal întocmit, el trebuie desființat, nu se impune analiza temeiniciei procesului-verbal cu privire la contravenție.

Constatând, prin urmare, că în speță a fost răsturnată prezumția de legalitate de care se bucură procesul-verbal cu privire la contravenție, instanța va dispune nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenţie, cu încetarea procesului contravențional.

În conformitate cu prevederile art.441, 443 și art.462-463 Cod contravenţional, instanța de judecată, -

H O T Ă R Ă Ș T E:

Se declară nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr.MAI06 707609 din 02.12.2024, încheiat de către agentul constatator al IP Centru, mun.Chișinău, Burduja Mihaela, în privința lui ***Ivanov Alexandr***, în baza art.335 Cod contravențional, *cu încetarea procesului contravenţional din motivul nulității.*

Hotărârea cu drept de recurs în Curtea de Apel Chişinău, în termen de 15 zile, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediu Buiucani).

Preşedintele şedinţei,

judecător Elena Ungureanu